

9. februar 2015

Byggeriets Arbejdsmiljøbus - Arbejdsplan 2015

Byggeriets Arbejdsmiljøbus er en mobil konsulenttjeneste, som har til formål at formidle god arbejdsmiljøpraksis og viden om udvikling af godt arbejdsmiljø og forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer til byggepladser og til byggevirksomhederne og deres ansatte. Desuden hjælper Byggeriets Arbejdsmiljøbus i forbindelse med brug af kommercielle arbejdsmiljørådgivere, udnyttelse af uddannelsesmuligheder og muligheder for at få tilskud til udviklingsprojekter, forebyggelsespakker og lignende.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus er således ikke nogen kontrolmyndighed og samarbejder ikke med myndighederne om de enkelte virksomheders arbejdsmiljøforhold.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus er de tilsluttede organisationers fælles formidlingsinstitution på arbejdsmiljøområdet og indgår i parternes fælles indsats for at forbedre bygge- og anlægsbranchens arbejdsmiljø. Byggeriets Arbejdsmiljøbus er således et blandt flere virkemidler i denne fælles indsats.

Parterne har fastlagt rammerne for Byggeriets Arbejdsmiljøbus' virksomhed i 2015-2020 i en mål- og rammeplan. Med mål- og rammeplanen anerkendes Byggeriets Arbejdsmiljøbus som en permanent ordning og ikke længere blot som et tidsbegrænset projekt. Det er i den forbindelse aftalt at Styregruppen i løbet af 2015 vil modernisere Byggeriets Arbejdsmiljøbus' vedtægter og forretningsordener.

Nærværende arbejdsplan uddyber målene for Byggeriets Arbejdsmiljøbus' virksomhed i 2015.

Målsætning:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har til formål at bidrage til:

- Forbedring af virksomhedernes systematiske, forebyggende arbejdsmiljøindsats, herunder udvikling af deres arbejdsmiljøorganisation og arbejdspladsvurdering samt valg af arbejdsmiljørepræsentanter
- Påvirkning af lederes og medarbejderes arbejdsmiljøadfærd og holdninger til arbejdsmiljø
- Udbrede kendskab til konkrete forebyggelsesmuligheder i forbindelse med arbejdets udførelse
- Deltage i videndeling med henblik på forbedring af den samlede arbejdsmiljøindsats med Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg, de tilsluttede organisationer og andre relevante arbejdsmiljøaktører

Kerneopgaven:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus' kerneopgave er jf. mål- og rammeplan 2015-2020 at bidrage til forbedring af virksomhedernes forebyggende arbejdsmiljøindsats og til løsning af konkrete arbejdsmiljøspørgsmål gennem praksisnær, dialogbaseret formidling til medarbejdere, ledere, arbejdsgivere og rådgivere på byggepladser og i byggevirksomheder baseret på anbefalinger fra især Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg, myndighederne og andre relevante aktører.

Besøgsaktiviteten

Formidlingen baseres på dialog og samarbejde med alle byggeriets parter. Byggeriets Arbejdsmiljøbus er uvildig i forhold til de tilsluttede organisationers partsinteresser og neutral i forholdet mellem ledelse og medarbejdere.

Prioriteringen af besøgsopgaver er som udgangspunkt sådan:

1. Besøg affødt af henvendelser fra virksomheder og deres medarbejdere, arbejdsmiljøkoordinatorer og byggeledere
2. Opsøgende besøg, herunder besøg i forbindelse med særlige indsatser
3. Besøg affødt af henvendelser fra organisationerne eller andre

For at bidrage til udviklingen af virksomhedernes systematiske, forebyggende indsats skal der i 2015 lægges vægt på den direkte virksomhedskontakt, så vidt muligt som led i såkaldt "krydskontakt" hvor Byggeriets Arbejdsmiljøbus har kontakt med virksomheden både gennem byggepladsbesøg og virksomhedsbesøg.

Det er et mål for 2015 at der gennemføres:

- 1000 besøg på byggepladser
- 500 besøg i virksomheder

Formidlingens arbejdsmiljøfaglige indhold:

Dialogen tager normalt udgangspunkt i de konkrete, materielle arbejdsmiljøforhold, som er anledning til en henvendelse om besøg eller konstateres ved rundering på byggepladsen eller drøftelse med virksomheden, sådan at rådgivningsforløbet udvikles ud fra de konkrete forhold til rådgivning om mulighederne for at styrke den forebyggende indsats gennem planlægning, organisering, uddannelse og samarbejde.

I forbindelse med besøg i virksomhederne tilstræbes det at få sat fokus på deres arbejdsmiljøkultur ved at etablere en dialog om sammenhæng mellem planlægning, arbejdsmiljøorganisation, valg af arbejdsmiljørepræsentanter, instruktion og tilsyn, medarbejderuddannelse og samarbejde i øvrigt.

Der lægges således vægt på udviklingsmuligheder frem for afhjælpning af formelle "fejl" i forhold til lovgivning og aftaler.

I den forbindelse skal spørgsmål som medarbejdermøder og uddannelsesplanlægning som midler til medarbejderudvikling og styrkelse af samarbejde og planlægning inddrages i dialogen om virksomhedernes arbejdsmiljø- og samarbejdskultur, ligesom behovet for arbejdsmiljøfaglig bistand også vil blive inddraget.

Særlige indsatser

Også i 2015 vil der blive rettet særlig opmærksomhed mod en række højt prioriterede arbejdsmiljøproblemstillinger. Det drejer sig om følgende problemstillinger:

Byggepladsstøv:

Den indsats mod almindeligt byggepladsstøv, som blev indledt i anden halvdel af 2014, vil blive fortsat i 2015. Indsatsen er rettet mod

- Bygherre og rådgiver
- Byggeleder og koordinator
- Mestre fx planlægning og valg af metoder og tekniske hjælpemidler
- Bygningsarbejdere fx anvendelse af tekniske hjælpemidler, udsugning, åndedrætsværn mv.

I forbindelse med indsatsen anvendes især følgende formidlingsmetoder:

- Fokus på problemområderne ved byggepladsbesøg
- Forsøg med gennemførelse af "støvfrit byggeri" ifm med ét stort byggeri og to små spjældopgaver
- Støv som emne ifm med møder i virksomhederne om den årlige arbejdsmiljødrøftelse og APV
- Opfordring til virksomhederne om afholdelse af "fredagsmøder" hvor støv er med på dagsordenen
- Støv som emne på sikkerhedsmøder og andre møder på byggepladsen
- Støv som eksempel på møder med eleverne på erhvervsskolerne
- Opfordring til organisationerne om at drøfte støv fx i arbejdsmiljøudvalg, medlemsmøder og lignende

De løsningsmuligheder, der formidles, er blandt andet følgende:

- Afskærmning af støvende processer, udsugning, frisklufttilførsel og luftrensning
- Støvsugning, herunder centralsugs-anlæg
- Rengøring fx særlig serviceentreprise så der bliver 'gjort rent'
- Affaldsordninger, så det bliver lettere at 'holde rent' som led i arbejdets udførelse
- Udsug og vandtåge på maskiner og værktøj
- Substitution til mindre støvende metoder og materialer
- Valg af mindst støvende tekniske hjælpemidler eller robotter
- Rigtigt valg og anvendelse af personlige værnemidler

Parternes fælles indsats mod alvorlige arbejdsulykker:

I 2015 vil der som led i handleplanen mod ulykker i bygge- og anlægsbranchen "Knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker" blive rettet en særlig opmærksomhed mod en række forskellige emner – især følgende:

- Sikkerhedskultur for udenlandske bygningsarbejdere
- Bygherrers, rådgiveres og projekterendes roller i arbejdsmiljøindsatsen
- Nedstyrtningsfare, herunder brug af stiger, arbejdsplatforme, rullestilladser mv.
- Rundsav og andre farlige skærende værktøjer fx vinkelslibere, rundsav, knive mv.
- Oprydning og renholdelse - frem for rod og uorden
- Alvorlige ulykker i små og mellemstore murerforretninger og tømrer/snedkervirksomheder.

Temperatur og belysning:

Især i vinterperioderne vil konsulenterne have en særlig opmærksomhed rettet mod inddækning og opvarmning af råhuse.

Desuden vil de i disse perioder arbejde med at sikre hensigtsmæssig orienteringsbelysning på adgangsveje såvel udendørs som inde i bygværkerne samt på udformningen af arbejdspladsbelysningen, så den passer til det arbejde, der skal udføres.

Denne indsats vil blive understøttet gennem samarbejde med Bygherreforeningen.

Trafiksikkerhed:

Trafiksikkerhed var et prioriteret indsatsområde i 2012-2013, men i løbet af 2015 genoptages dette tema, idet Rådet for Sikker Trafik nu har udarbejdet en række glimrende hjælpeværktøjer, som vil kunne løfte kvaliteten af indsatsen på området.

Planlægning, IT og arbejdsmiljø:

BAM:IT-projektet, som Byggeriets Arbejdsmiljøbus har gennemført i samarbejde med IT-konsulentvirksomheden BASIT i en række virksomheder med 25-50 ansatte, blev afsluttet i slutningen af 2014.

Erfaringerne fra projektet vil i 2015 blive bearbejdet til et koncept, som også er anvendeligt i mindre virksomheder som et led i Byggeriets Arbejdsmiljøbus' almindelige virksomhedsrettede formidlingsarbejde, ligesom flere af konsulenterne skal trænes til at kunne gennemføre BAM:IT-forløb sammen med konsulenter fra BASIT.

Unge og nyansatte:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus vil også i 2015 prioritere arbejdet højt i forhold til:

- Unge og nyansatte
- Erhvervsskolerne

BAR Bygge & Anlæg mv.:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus vil følge op på nye initiativer fra BAR Bygge & Anlæg og andre fælles initiativer fra de organisationer, der er tilsluttet Byggeriets Arbejdsmiljøbus, samt fra arbejdsmiljømyndighederne.

Udviklingsopgaver

I løbet af 2015 vil en række udviklingsopgaver blive iværksat internt i Byggeriets Arbejdsmiljøbus med henblik på at styrke opgavevaretagelsen i forhold til de opgavetyper, som er blevet opprioriteret i mål- og rammeplanen for 2015-2020.

De drejer sig om følgende udviklingsopgaver:

- Servicering af udenlandske virksomheder og udlændinge, der ikke behersker dansk sprog
- Udvikling af virksomhedernes adgang til arbejdsmiljøfaglig ekspertise, herunder samspillet med kommercielle arbejdsmiljørådgivere
- Psykisk arbejdsmiljø – herunder styrkelse af koordinatorens arbejde med at sikre en god samarbejdskultur på tværs af byggepladsen
- Udvikling af Bam-bus' rolle ift. store byggerier – baseret på erfaringer fra de nye, store hospitals- og fængselsbyggerier
- Opsamling af erfaringer og udvikling af koncepter til at fremme den forebyggende egenindsats gennem blandt andet udvikling af samarbejdet i arbejdsmiljøorganisationen, bedre medarbejderinddragelse og integrerende APV-rutiner
- Opsamling af virksomhedserfaringer med registrering af nærvedulykker og implementering af anvendelsen af nærvedulykker i den forebyggende indsats

Projekter

PhD-projektet om muskel- og skelletbesvær:

Det igangværende erhvervs-PhD projekt om sammenhængen mellem muskel- og skelletbesvær og arbejdets organisering forventes planmæssigt afsluttet i sommeren 2015.

Projektet udføres i samarbejde med Roskilde universitet, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og Lunds Universitet.

Små virksomheders arbejdsmiljøarbejde:

Projektet "Hjælp til små virksomheders arbejdsmiljøarbejde", hvor Bygge- og Anlægsbranchens Udviklingsfond har bevilget midler til processtøtte til 15 små virksomheder, der skal gennemføre en forebyggelsespakke om sikkerhedskultur, er startet i slutningen af 2013.

De 15 deltagende murer- og tømrervirksomheder udpejes i puljer gennem projektperioden, der forventes afsluttet i sommeren 2015. Projektet gennemføres i samarbejde med proceskonsulenter fra TeamArbejdsliv.

Under Hjelmene:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus deltager også i 2015 i redaktionen af organisationernes fælles formidlingsprojekt arbejdsmiljøavisen "Under hjelmene" og stiller mødefaciliteter til rådighed for redaktionen.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus bidrager også til distribueringen af avisen og deltager i drøftelser om avisens artikler med bygningsarbejdere mv. på byggepladserne.

Forebyggelsesfondsprojekter om udvikling af tekniske hjælpemidler:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus deltager i en række udviklingsprojekter om udvikling af tekniske hjælpemidler til blandt andet håndtering af tagpapruller på skrå tage, oplægning af og nedtagning af plader på haller og lignende, opsætning af gipsplader og lignende.

Andre projekter:

Herudover bidrager Byggeriets Arbejdsmiljøbus gerne med erfaring, netværker mv. til projekter, som organisationerne står bag, samt andre projekter, som fx arbejdsmiljørådgivere, byggevirk-somheder, forskningsinstitutioner eller producenter og deres designere inviterer til samarbejde om.

I den forbindelse vil især samarbejdet med Arbejdsmedicinsk Klinik på Bispebjerg Hospital om byggepladsstøv og lungesygdomme (KOL), med SVEDAN-projektet om arbejdsulykker i byggeriet i Sverige hhv. i Danmark og med NFA om projektet om toolboks-møder blive prioriteret i 2015.

Forudsætningsopgaver

For at Byggeriets Arbejdsmiljøbus kan være i stand til at løfte sin kerneopgave skal der også bruges ressourcer på nogle forudsætningsopgaver – især på dels netværksopbygning og dels markedsføring og formidling.

Udvikling af det nationale netværkssamarbejde:

Arbejdet med at konsolidere Byggeriets Arbejdsmiljøbus' netværk blandt bygge- og anlægsbranchens andre aktører vil blive fortsat både regionalt og centralt: BAR Bygge & Anlæg, organisationerne, designere, leverandører og producenter af tekniske hjælpemidler, arbejdsmiljømyndighederne, kommercielle arbejdsmiljørådgivere, erhvervsskolerne og andre uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer, forsknings- og udviklingsinstitutioner samt IDA Arbejdsmiljø (SAM) interessegruppen for koordinatorene.

Deltagelse i internationalt netværkssamarbejde:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus og BAR Bygge & Anlæg havde i efteråret 2014 besøg af repræsentanter for ledelsen af dens hollandske søsterorganisation ARBOUW, hvilket gav anledning til en række opfølgende samarbejdsopgaver.

I januar får Byggeriets Arbejdsmiljøbus og BAR Bygge & Anlæg besøg af den tilsvarende belgiske arbejdsmiljøorganisation, NAVB-CNAC Constructiv.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus fortsætter samarbejdet med den europæiske sammenslutning af partsstyrede institutioner, AEIP, som medlem af Commission V om arbejdsmiljø.

Erhvervsskolerne mv.:

Samarbejdet med erhvervsskolerne er en vigtig del af Byggeriets Arbejdsmiljøbus' virksomhed fordi det er vigtigt at bidrage til at de unge, der kommer ud i branchen, har respekt og forståelse for arbejdsmiljøet.

Samspillet med Byggeriets Uddannelser vil blive fortsat i 2015 med henblik på at styrke konsulenternes grundlag for at kunne vejlede om uddannelsesmuligheder.

Samarbejdet med nogle af udbyderne af kurser for arbejdsmiljøkoordinatorer forventes at fortsætte også i 2015.

Formidling:

Det er vigtigt at formidle de erfaringer, som Byggeriets Arbejdsmiljøbus opbygger, fordi det kun vil være en mindre del af branchens mange virksomheder, som de 8 konsulenter har ressourcer til at besøge. Det er derfor vigtigt at alle de virksomheder, der bidrager til projektet, får et udbytte - også selv om de ikke selv er blevet besøgt.

BAR Bygge & Anlæg er fortsat den centrale portal til viden om arbejdsmiljø i byggeriet, og det er derfor naturligt at Byggeriets Arbejdsmiljøbus samarbejder med BAR Bygge & Anlæg om den bedst mulige formidling af erfaringerne.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus vil dog også fortsat formidle erfaringer gennem sit eget nyhedsbrev, som dels formidler gode historier, der kan inspirere virksomhederne, og dels orienterer generelt om Byggeriets Arbejdsmiljøbus' aktiviteter. Nyhedsbrevet skal sikre en én-strengt kommunikation fra Byggeriets Arbejdsmiljøbus til virksomheder, arbejdsmiljørepræsentanter, samarbejdspartnere og pressen. I løbet af 2015 forventes der udsendt ca. 4 nyhedsbreve.

Desuden vil Byggeriets Arbejdsmiljøbus formidle erfaringer og inspiration gennem parternes fælles arbejdsmiljøavis "Under hjelmene".

Pressekontakten vil i 2015 blive koncentreret om følgende aktiviteter:

- Der vil blive udgivet en lille letlæst og grafisk indbydende udgave af årsberetningen for 2014 og arbejdsplanen for 2015 med henblik på at informere om Byggeriets Arbejdsmiljøbus ved at fortælle om typiske arbejdsopgaver.
- Modernisering af den lille informationsfolder om Byggeriets Arbejdsmiljøbus.
- Udgivelse af den film om erfaringerne fra Byggeriets Arbejdsmiljøbus' tidligere indsats om arbejdsmiljøorganisationen, valg af arbejdsmiljørepræsentanter og gennemførelse af den årlige arbejdsmiljødrøftelse, som var planlagt udgivet i 2014.
- Formidling af resultater og erfaringer fra BAM:IT-projektet og projektet "Hjælp til små virksomheders arbejdsmiljøarbejde".
- Samarbejdet med fagpressens nøglejournalister på arbejdsmiljøområdet vil blive udviklet, så de bedre kan benytte Byggeriets Arbejdsmiljøbus i forbindelse med artikler mv.
- Aktuelle artikler til især fagpressen om aktuelle arbejdsmiljøemner.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus deltager fortsat gerne med oplæg, udstillinger eller andet i forbindelse med organisationernes egne arrangementer og lignende.

Basisfunktioner

Kompetence:

Konsulenterne er som udgangspunkt generalister, der alle skal kunne hjælpe de fleste virksomheder med almindeligt forekommende arbejdsmiljøproblemer. I forhold til specielle delområder indenfor byggebranchen fungerer enkelte konsulenter dog som ankerpersoner: stenhuggerier, betonindustri, teknisk isolering, gulvlægning, nedbrydning, industrilakerere, materieludlejning, asfalt, vejarbejde og tagdækning.

I 2015 vil der ligesom i de tidligere år blive afholdt ca. 9 fælles 2-dages konsulentmøder. På to af konsulentmøderne vil BAR Bygge & Anlægs sekretariat deltage med henblik på gensidig videndeling og samarbejdsudvikling samt feedback om branchevejledningernes anvendelighed og læsbarhed. På ét af disse møder deltager desuden formandskabet.

I 2015 vil konsulenternes kompetencer til at støtte udviklingen af virksomhedernes egenindsats, dvs. deres kompetencer som proceskonsulenter, blive udviklet.

Desuden vil der blive arbejdet på at udvikle konsulenternes kompetencer til at formidle god arbejdsmiljøpraksis til "vanskelige" målgrupper, fx medarbejdere, der ikke behersker det danske sprog, udenlandske virksomheder, byggeledere, der ikke interesserer sig for arbejdsmiljø, medarbejdere, der ikke ønsker at ændre vaner osv.

Aftalen med arbejdsmiljørådgivningsvirksomheden Arbejdsmiljøhuset om support vedrørende kemiske arbejdsmiljøspørgsmål udløber i 2015 og vil i den forbindelse blive genovervejet.

I 2015 deltager alle konsulenterne på arbejdsmiljøkonferencen AM:2015 for arbejdsmiljøprofessionelle i Nyborg.

Tekniske hjælpemidler:

I forsommeren 2015 vil de nuværende Citroën Jumpy busser blive udskiftet med nye Opel Vivaro busser, som dels er mere praktisk indrettet, og dels er mere miljøvenlige.

Det forventes ikke at der vil være nævneværdige behov for udskiftning af telefoner, computere, software eller printere mv. i løbet af 2015.

Besøgsregistreringssystemet Panda vil dog løbende blive opdateret og forbedret, som led i en fornyelse af hosting- og supportaftalen med Trustmint.dk (tidligere Besvar.dk), som har udviklet systemet.

Intern kommunikation:

Kommunikationen mellem regionerne og hovedkontoret sikres ved at de ugentlige, interne nyhedsmails fungerer som ramme om alle informationer af fælles interesse. Akutte spørgsmål, som ikke kan afvente den ugentlige nyhedsmail, vil dog fortsat blive søgt besvaret gennem "alle-mails", hvor konklusionerne så kan samles op i nyhedsmailen eller på førstkommende konsulentmøde.

Der vil blive gennemført MUS-samtaler med alle konsulenterne i løbet af februar-marts med henblik på blandt andet at sikre en individuelt tilpasset efteruddannelse og et godt grundlag for den ledelsesmæssige koordinering af arbejdet i regionerne.

Arbejdsmiljø og internt samarbejde:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus' interne personalehåndbog og APV vil løbende blive justeret efter behov.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har en separat arbejdsmiljøorganisation og er ikke omfattet af Byggeriets Uddannelsers arbejdsmiljøorganisation. Det er aftalt ved den årlige arbejdsmiljødrøftelse, at det interne arbejdsmiljø drøftes løbende på to møder i arbejdsmiljøorganisationen og på mindst et årligt konsulentmøde med henblik på justering af APV-handlingsplanen.

I lyset af at Byggeriets Arbejdsmiljøbus nu er en permanent ordning, vil mulighederne for at indgå en talsmandsordning for Byggeriets Arbejdsmiljøbus' konsulentgruppe blive drøftet.

Justering af arbejdsplanen

Styregruppen vil løbende være opmærksom på behovet for justering af arbejdsplanen fx som følge af ny lovgivning eller nye vejledninger om bygge- og anlægsbranchens arbejdsmiljø, teknologiske eller organisatoriske ændringer af arbejdsformerne i branchen eller andre forhold, der ændrer grundlaget for arbejdsplanen.

Godkendt af Styregruppen for Byggeriets Arbejdsmiljøbus den 6. februar 2015